

Wiktor Zin (14 września 1925 w Hrubieszowie - 17 maja 2007 w Rzeszowie)

Ten architekt-gawędziarz z Hrubieszowa

tym się wstawił, że jak szatan rysował,

piórkiem i węglem

umiał bezbłędnie

tchnąć ducha w kamień, z pamięci budować.

(ebs)

Wiktor Zin - architekt, profesor Politechniki Krakowskiej, generalny konserwator zabytków (1977-1981), prezes Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, popularyzator wiedzy o historii sztuki polskiej, felietonista, genialny gwędziarz, autor programów telewizyjnych w tym najslawniejszego, "Piórkiem i węglem", którego emisja trwała 30 lat, na wizji powstało ok. 30 tysięcy rysunków. W audycji "Piórkiem i węglem" podnosi jako pierwszy odbudowę Zamku Królewskiego w Warszawie i Pomnika Grunwaldzkiego w Krakowie.

<https://www.youtube.com/watch?v=zTtbGOD0ywY>

Urodził się 14 września 1925 w Hrubieszowie jako syn Piotra i Stefanii Zinów. Jego dziadek Szymon wraz z ojcem prowadzili zakład malarsko-pozłotniczy, Wiktor już od dziecka otoczony był obrazami i rzeźbami głównie przeznaczonymi do wnętrz kościelnych. Od początku też przejawiał zainteresowanie sztukami pięknymi, szczególnie malarstwem i rysunkiem. Jego pierwszymi nauczycielami byli jego dziadek i ojciec, następnie zaś profesor rysunku i malarstwa J. Aleksandrow, uczeń Repina, emigrant z Rosji osiedlony blisko domu rodzinnego Zinów. To on wtajemniczał go w zasady geometrii i perspektywy.

<https://www.youtube.com/watch?v=c47c9-xYiy8>

Wiktor Zin ukończył studia architektoniczne w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. W 1952 uzyskał stopień doktora, w 1959 doktora habilitowanego, w 1967 tytuł profesora nadzwyczajnego, w 1979 profesora zwyczajnego.

Początkowo pracował jako asystent i adiunkt w krakowskiej Akademii Górniczo-Hutniczej (do 1949), następnie w Politechnice Krakowskiej jako adiunkt, docent i wreszcie profesor. Kierował Instytutem Historii Architektury i Konserwacji Zabytków, w latach 1962-1967 był dziekanem Wydziału Architektury. Od 1962 pełnił funkcję dyrektora

Instytutu Historii Architektury i Konserwacji Zabytków.

Obok pracy naukowej zajmował się także działalnością na rzecz miasta Krakowa oraz architektury i zabytków całego kraju. Był głównym architektem Krakowa (1958-64), kierownikiem badań Staromiejskiego Zespołu Krakowa (1960-1975), przewodniczącym Krakowskiej Komisji Konserwatorskiej (1970-1978), prezesem i wiceprezesem Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa.

<https://www.youtube.com/watch?v=39wKoTrtoXI>

W latach 1977-1981 piastował funkcję generalnego konserwatora zabytków w randze wiceministra kultury i sztuki. W latach 1978-1983 był przewodniczącym Międzyresortowej Komisji ds. Rewaloryzacji Zabytkowych Zespołów Miejskich. W latach 80. XX wieku wykładowca na uniwersytecie w Zagrzebiu. Członek Rady Stowarzyszenia Architektów Rzeczypospolitej Polskiej, Towarzystwa Opieki nad Zabytkami (1975-1983 jako prezes Zarządu Głównego), członek Meksykańskiej Akademii Architektury. W latach 1986-1989 był członkiem Ogólnopolskiego Komitetu Grunwaldzkiego. 28 stycznia 1998 Politechnika Krakowska przyznała mu tytuł doktora *honoris causa*.

Jako generalny konserwator zabytków podjął samowolną decyzją o natychmiastowym wywiezieniu "Panoramy racławickiej" z magazynów muzealnych we Wrocławiu do (nieprzygotowanych) pomieszczeń w Warszawie w celu niedopuszczenia jej do ekspozycji we Wrocławiu.

Na początku lat 80. podpisał porozumienie o zwrocie w terminie do końca kwietnia 1982, wszystkich gdańskich obiektów sztuki znajdujących się w Muzeum Narodowym w Warszawie. Ustalony harmonogram zwrotów przerwał stan wojenny i dopiero w 1985 wróciły do Gdańska pierwsze zabytki, choć do dziś wiele pozostaje w Warszawie.

Wiktor Zin znany jest przede wszystkim jako gospodarz cyklu telewizyjnego "Piórkiem i węglem". Był także autorem cyklów "Klub pod Smokiem", "Szperacze", "Spotkanie z zabytkami", "Dźwięk i linia", "Być tutaj", "Nad Niemnem, Piną i Prypecią" "Spotkanie z prof. Zinem", "Sztuka patrzenia", "Nasze korzenie", "Opowieści domu rodzinnego". Prowadził również audycje radiowe, m.in. "Półgłosem i ciszą" w *Radio Bis*.

Był także twórcą scenografii do spektakli i oper, autorem prac plastycznych (akwarele) oraz licznych publikacji naukowych, książkowych i prasowych.

Wiktor Zin pisał także poezję. W 2007 przekazał na ręce krakowskiej grupy *Püdelisi* wiersz zatytułowany "Gdyby ryby", do którego zespół skomponował muzykę.

<https://www.youtube.com/watch?v=UeMHSsy09-E>

Pod koniec życia zajmował stanowiska prorektora Europejskiej Akademii Sztuk w Warszawie, kierownika Ogólnopolskiego Studium Konserwacji Zabytków Urbanistyki i Architektury przy Politechnice Krakowskiej, kierownika Katedry Historii Sztuki i Kultury Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, wykładowcy AGH w Krakowie oraz kanclerza kapituły odznaczenia "Polonia Mater Nostra est".

Był żonaty z Aleksandrą z domu Zastawniak, z którego to związku narodził się syn Szymon i córka Monika. Strona oficjalna. I o Hrubieszowie na stronie Harley i reszta życia. blog motocyklisty.

Do końca życia był aktywny - zmarł nagle 17 maja 2007 podczas przygotowywań do zajęć ze studentami Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, w której kierował Katedrą Dziedzictwa Kulturowego i Humanizacji Biznesu. Pogrzeb Wiktora Zina odbył się dnia 23 maja 2007 na cmentarzu Rakowickim. Uroczystościom złożenia trumny do grobu towarzyszyła muzyka kapeli góralskiej oraz dwóch trębaczy, którzy zagrali m.in. hejnał Mariacki, "Ciszę", "Barkę", "Łzy Matki" i "Va pensiero" z opery "Nabucco" Giuseppe Verdiego. Nagrobek pokryły wieńce i kwiaty - m.in. polne - takie, jakie lubił Wiktor Zin.